

Försäkringsvillkor som håller i domstol

Lärdomar av Högsta domstolens praxis beträffande villkorstolkning

Marcus Radetzki, 2026-03-18

Bakgrund

- Försäkringsvillkor tolkas i de allra flesta fall på objektiv väg.
- En ordalydelse som mot bakgrund av avtalets systematik och övriga innehåll framstår som klar respekteras i de allra flesta fall.
- Tydligt stöd i exempelvis NJA 2023 s 680 (Mösseberg II) (punkt 43):
- *”Enligt villkorets ordalydelse gäller undantaget endast fall där det står klart att den försäkrade tagit en medveten risk. Ordalydelsen ger inte utrymme för olika tolkningar. Det saknas därför anledning att avvika från ordalydelsen vid tolkningen.”*
- För försäkringsgivare är det således av största vikt att försäkringsvillkoren på ett tydligt sätt ger uttryck för vad som varit försäkringsgivarens avsikt.

Försäkringsbolagens argumentation

- Icke desto mindre är det ganska vanligt att försäkringsgivare bestrider ersättningskrav *utan att kunna åberopa tydligt stöd i gällande försäkringsvillkor.*
- I stället synes försäkringsbolagen mena att tolkningen ska ske i enlighet med vad som påstås ha varit bolagets avsikt när villkoren utformades.

Några exempel från rättspraxis

- I NJA 1988 s 408, NJA 2012 s 3 och NJA 2018 s 834 gjorde försäkringsbolaget gällande att undantagsvillkor skulle tolkas *extensivt*.
- I NJA 1987 s 835 och NJA 2001 s 255 gjorde försäkringsbolaget gällande att undantagsvillkor skulle tolkas *analogiskt*.
- Inte i något av dessa fall godtog Högsta domstolen försäkringsbolagets argumentation, med följd att ersättning utdömdes.
- I flertalet av dessa fall uttalade Högsta domstolen explicit att försäkringsvillkoren utan svårighet hade kunnat ges en utformning som gav explicit stöd för försäkringsbolagets ståndpunkt.

Varför ger försäkringsvillkoren inte på ett tydligt sätt uttryck för försäkringsbolagets avsikter?

- Det anses viktigt att försäkringstagare och andra försäkrade utan svårighet ska kunna tillgodogöra sig innehållet i villkoren för olika försäkringar.
- Därför är det kutym att försäkringsvillkor ska vara *kortfattade* och *utformade på ett enkelt sätt*.

Hur borde försäkringsvillkoren vara utformade?

- Villkoren behöver förtydligas.
- För att villkoren ska bli tydligare behöver dessa utformas på ett *mera utförligt* sätt.
- Exempel 1: I NJA 2018 s 835 borde det ha framgått explicit att undantaget avsåg situationer där den försäkrade är skyldig att utge skadestånd som reflekterar ett vite som utgivits i tidigare avtalsled.
- Exempel 2: I NJA 1987 s 835 borde det ha framgått explicit att undantaget tog sikte på varje situation där den försäkrade ådragit sig ansvar genom att leverera egendom för användning på ett sätt som medför skada.
- Exempel 3: I NJA 2001 s 255 borde det ha framgått explicit att undantaget omfattade situationer där den försäkrade dömts att utge skadestånd i tredsdom.

Tolkning och utformning av försäkringsvillkor

25-26 maj

Som kursdeltagare får du kunskap om:

- hur standardiserade försäkringsvillkor blir en del av det individuella försäkringsavtalet
- vilka faktorer som påverkar tolkningen av försäkringsvillkoren
- en modell för systematisk analys av villkorstolkningsfrågor
- hur principerna för villkorstolkning kan vägleda vid utformningen av försäkringsvillkor

Vad tyckte du om dagens webinarium?

**Ta gärna 30 sekunder och svara på utvärderingen!
Efter det besvaras frågor i mån av tid**

Frågor?

Tack!

För frågor om BG Institute och våra kurser,
mejla oss på kursinformation@bginstitute.se

